

RESUMÉ

Jádro předkládaného svazku představují texty pojednávající o Wilhelmu Diltheyovi. Kulturně-historický výklad jeho děl byl by nasnadě a nebyl by příliš obtížný. Sám Wilhelm Dilthey (1833–1911) však věřil, že je filosofem – a já si to myslím též. Pokládal jsem za vhodné, pokusit se o výklad jeho textů z problémového napětí mezi německou klasikou a romantikou na straně jedné, a fenomenologickými a fundamentálně ontologickými podněty na straně druhé. Odpovídá tomu ostatně sklon sebereflexe liberalismu k přemosťování rozporů. Dějiny, jak je chápal historismus, proměnily se v dějinnost, jak to nejvýrazněji dokládá *Sein und Zeit* Martina Heideggera.

Také ostatní texty svazku, ač se mohou zdát tematicky vzdálené, nejsou naznačenými souvislostmi nedotčené. Kantovské inspirace projevily se vydatně v rozboru osvícenského pojetí ženy a rodiny, avšak též ve výkladu středoevropské tradice estetického formalismu. O středoevropských, hlavně českých a německých kulturních stereotypch a autostereotypch jsem rád přednášival na rakouských a německých univerzitách.

S výše naznačenou proměnou dějin v dějinnost souvisí i vyústění filosofie dějin a sociologické teorie ve filosofii jazyka a teorii komunikativního jednání. Pokusil jsem se to ukázat na rozboru nejdůležitějších textů Jürgena Habermase a Karla Otto Apela.